

Část B: KONTROLNÍ ZÁVĚRY Z KONTROLNÍCH AKCÍ

00/26

Finanční prostředky vynaložené Všeobecnou zdravotní pojišťovnou České republiky na investice

Kontrola byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen NKÚ) na rok 2000 pod číslem 00/26. Kontrolu řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ JUDr. Jiří Drábek.

Cílem kontroly bylo prověřit použití vynakládaných finančních prostředků na pořízení hmotného a nehmotného investičního majetku Všeobecné zdravotní pojišťovny ČR.

Kontrolu provedly skupiny kontrolujících NKÚ z odboru sociálních věcí, školství a kultury a z územních odborů střední Čechy, severozápadní Čechy, jižní Čechy, severovýchodní Čechy, severní Morava a jižní Morava.

Kontrolováno bylo období od roku 1997 do konce roku 1999, v případě věcných souvislostí i období předcházející.

Kontrolovanou osobou byla Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky (dále jen „VZP“).

Proti kontrolnímu protokolu podala VZP námitky, které byly vypořádány vedoucí skupiny kontrolujících rozhodnutím o námitkách. Proti rozhodnutí o námitkách podala kontrolovaná osoba odvolání. O odvolání rozhodlo Kolegium NKÚ usnesením ze dne 4. června 2001.

K o l e g i u m N K Ú na svém XII. zasedání, konaném dne 18. 6. 2001, *)

s c h v á l i l o usnesením č. 5/XII/2001
k o n t r o l n í z á v ě r v tomto znění:

I. Úvod

VZP byla zřízena zákonem č. 551/1991 Sb., o Všeobecné zdravotní pojišťovně České republiky, ke dni 1. 1. 1992. Organizační strukturu VZP tvoří Ústřední pojišťovna (dále jen „ÚP VZP“), 78 okresních pojišťoven VZP (dále jen „OP VZP“) a úřadovny, které jsou detašovanými pracovišti okresních pojišťoven.

Podle ustanovení § 2 tohoto zákona je VZP právnickou osobou, v právních vztazích vystupuje svým jménem, může nabývat práv a povinností a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývající. Provádí všeobecné zdravotní pojištění, hospodáří s vlastním majetkem a s majetkem jí svěřeným.

Příjmy VZP zahrnují zejména platby pojistného od pojištěnců, zaměstnavatelů a státu.

Výdaje VZP zahrnují zejména platby za úhrady zdravotní péče poskytované na základě všeobecného zdravotního pojištění, platby jiným zdravotním pojišťovnám, úhrady nákladů nutného neodkladného léčení v cizině, úhrady za výkony závodní zdravotní péče a specifické zdravotní péče a náklady na činnost VZP, tj. náklady související s prováděním všeobecného zdravotního pojištění.

Maximální výše nákladů na činnost a maximální výše výdajů na pořízení hmotného a nehmotného investičního majetku zdravotních pojišťoven byly původně stanoveny vyhláškou Ministerstva financí (dále jen „MF“) č. 220/1996 Sb., která byla později nahrazena vyhláškou MF č. 301/1997 Sb., a ta byla od 1. 1. 1998 nahrazena vyhláškou MF č. 227/1998 Sb., kterou se stanoví podrobnější vymezení okruhu a výše příjmů a výdajů fondů veřejného zdravotního pojištění zdravotních pojišťoven, podmínky jejich tvorby, užití, přípustnosti vzájemných převodů finančních prostředků a hospodaření s nimi, limit nákladů na činnost zdravotních pojišťoven krytých ze zdrojů základního fondu včetně postupu propočtu tohoto limitu.

Limity celkových nákladů (z toho investičních) na činnost VZP byly kryty ze zdrojů základního fondu s tím, že byly vypočteny v souladu s uvedenými vyhláškami MF. Tyto limity schválily Správní rada i Dozorčí rada VZP.

V následující tabulce č. 1 je uveden přehled limitů a jejich skutečné čerpání za jednotlivé roky:

Tabulka č. 1

(v tis. Kč)

Rok	Maximální limit na činnost			Skutečné čerpání	
	vypočtený dle vyhl. MF	stanovený orgány VZP	z toho investiční výdaje	celkem	z toho investiční výdaje
1997	3 225 654	2 815 000	625 000	2 530 717	624 926
1998	2 793 919	2 662 000	643 000	2 469 493	642 736
1999	2 995 343	2 618 000	560 900	2 487 530	447 862

*) Pozn. redakce: Zveřejnění kontrolního závěru bylo odloženo ve smyslu § 30 odst. 3 zákona č. 166/1993 Sb.

Přestože limity nákladů na činnost VZP byly uvedeny orgány VZP sníženy, nebyly ani snížené částky vyčerpány.

Kontroly byly podrobeny finanční prostředky ve výši cca 1 672 mil. Kč určené a vynaložené v letech 1997 až 1999 na vybrané investiční akce u ÚP VZP a OP VZP Blansko, Břeclav, Brno-město, Děčín, Hodonín, Hradec Králové, Jičín, Kroměříž, Litoměřice, Most, Opava, Písek, Plzeň-jih, Plzeň-město, Příbram, Rakovník, Rychnov nad Kněžnou, Sokolov, Tábor, Tachov, Teplice, Uherské Hradiště, Ústí nad Labem, Ústí nad Orlicí, Vsetín, Vyškov, Žďár nad Sázavou a Znojmo.

Finanční prostředky na investiční akce vynaložené ÚP VZP (Flóra), OP VZP Praha-město a OP VZP Kladno nebyly kontrolovány. Podle písemného sdělení kontrolované osoby byly příslušné doklady předány orgánům činným v trestním řízení.

II. Skutečnosti zjištěné při kontrole

1. Při nakládání s prostředky vybranými na zdravotní pojištění, kromě jejich použití na úhradu poskytnuté zdravotní péče, bylo zjištěno

- porušení ustanovení § 7 odst. 1 písm. b) zákona č. 551/1991 Sb., v platném znění, kde je mj. uvedeno:

„Pojišťovna může použít nejvýše 30 % prostředků rezervního fondu k nákupu státních cenných papírů, cenných papírů se státní zárukou, cenných papírů vydávaných obcemi, veřejně obchodovatelných dluhopisů vydaných obchodními společnostmi a přijatých k obchodování na burze cenných papírů, veřejně obchodovatelných akcií a podílových listů přijatých k obchodování na burze cenných papírů a pokladničních poukázek České národní banky; tyto cenné papíry a pokladniční poukázky České národní banky zůstávají součástí rezervního fondu ...“

VZP porušila uvedené ustanovení tím, že v roce 1996 směnila akcie společnosti Preciosa, a. s., Jablonec nad Nisou v nominální hodnotě 439 856 tis. Kč směnnou smlouvou uzavřenou se společností Preciosa, s. r. o., Jablonec n. N. za veřejně neobchodovatelné dluhopisy této společnosti ve stejné nominální hodnotě.

Předmětné dluhopisy VZP prodala 29. 3. 1999 a začtovala dne 6. 4. 1999 jako tvorbu rezervního fondu.

VZP zakoupila dne 30. 12. 1999 namísto úhrady plateb za zdravotní péči z prostředků základního fondu finanční investici – depozitní směnku v hodnotě 17 000 tis. Kč na dobu do 6. 1. 2000, ačkoliv prostředky základního fondu zdravotního pojištění jsou určeny výhradně na úhradu plateb za zdravotní péči poskytovanou zdravotnickými zařízeními. K 31. 12. 1999 přitom VZP dlužila smluvním partnerům za úhradu poskytnuté zdravotní péče částku 3 873 071 tis. Kč.

Porušila tím ustanovení § 1 odst. 4 vyhl. č. 227/1998 Sb., neboť vynaložila finanční prostředky základního fondu na jiný účel než na zdravotní péči;

- porušení ustanovení § 2 odst. 2 zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, které mj. stanoví:

„Dohoda o ceně je dohoda o výši ceny nebo o způsobu, jakým bude cena vytvořena za podmínky, že tento způsob cenu dostatečně určuje ...“,

přítom čl. III. bod 2 a čl. VIII. bod 2 kupních smluv mj. stanoví:

„Kupující se zavazuje zaplatit prodávajícímu dohodnutou kupní cenu ve výši ... Kč.“

„Kupní smlouva může být měněna a doplňována pouze formou písemného dodatku.“

Ke kontrole byly vyžádány originální účetní doklady a originály kupních smluv na pořízení výpočetní techniky pro VZP; mj. i k dodávkám firmy EPS předložila VZP kopie kupních smluv spolu s originály účetních dokladů a faktur, na jejichž základě začtovala ve svém účetnictví na účet 042 – Pořízení hmotných investic částku 39 079 tis. Kč.

Kontrolou uvedených dokladů bylo zjištěno, že VZP (jako kupující) uzavřela s firmou EPS (jako prodávajícím) v letech 1997 a 1998 kupní smlouvy, ve kterých se prodávající zavázal dodat VZP do místa plnění zboží (výpočetní techniku včetně komponentů) specifikované v příloze č. 1 kupních smluv (přílohy tvořily nedílnou součást těchto smluv). Kupující se kupními smlouvami zavázal zaplatit prodávajícímu dohodnuté kupní ceny uvedené v čl. III. bodu 2 citovaných smluv, a to v celkové částce 37 612 tis. Kč. Předmětné smlouvy neobsahovaly žádná ujednání o úhradě případných kurzových rozdílů ani o úhradách plateb v cizí měně. Ačkoliv podle znění čl. VIII. bodu 2 mohly být kupní smlouvy měněny a doplňovány pouze formou písemných smluvních dodatků, byly úpravy cen ve smlouvách i v příloze č. 1 provedeny v rozporu s tímto ustanovením škrtnutím a dodatečným dopisováním vyšších částek s tím, že jde o kurzové rozdíly.

Na základě fotokopii kupních smluv, které byly přiloženy k účetním dokladům, došlo k zaplacení kupních cen za dodávky výpočetní techniky včetně komponentů, a tedy k akceptaci zvýšené ceny dodávek. Ve fakturách společnosti EPS nebyly přitom uvedeny jednotkové ani celkové ceny v USD za dodané množství výpočetní techniky včetně komponentů, ale pouze celkové ceny v tuzemské měně. Zda odpovídaly těmto cenám skutečné ceny dodávek výpočetní techniky od zahraničního dodavatele v USD, nebylo možné zjistit, protože prodávající nedoložil fakturované částky fakturami zahraničního dodavatele ani jednotnými celními deklaracemi.

Z databáze jednotných celních deklarací dovozu zboží ze zahraničí bylo zjištěno, že firma EPS dovezla v roce 1997 výpočetní techniku včetně komponentů v celkové částce 1 077 tis. Kč a v roce 1998 v částce 1 736 tis. Kč. Vůči VZP však uplatnila firma EPS nesprávně kurzové

rozdíly z dodané výpočetní techniky v celkové hodnotě dodávky 37 612 tis. Kč. **VZP tak umožnila firmě EPS přijetí bezdůvodného plnění v částce 1 467 tis. Kč.**

2. Zákon č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek, se na VZP v letech 1996 až 1999 nevztahoval. Pravidla a postup při zadávání zakázek prostřednictvím výběrových řízení ve VZP stanovil příkaz ředitele VZP č. 49/1995, zadávání zakázek prostřednictvím výběrových řízení (dále jen „PŘ č. 49/1995“).

Kontrolou předložené dokumentace výběrového řízení bylo např. zjištěno, že:

- **VZP při nákupu serverů NT a souprav osobních počítačů (dále jen „PC“) nepostupovala hospodárně. V měsících květen až srpen 1999 ve smyslu PŘ č. 49/1995 provedla výběrové řízení na dodávku „Technologie PC, serverů NT a s tím spojených služeb“, přičemž nevybrala nejvýhodnější nabídku na realizaci uvedené zakázky. Předmětem této zakázky byla dodávka 70 ks serverů NT 1, 10 ks serverů NT 2, 600 ks souprav PC konfigurace 5 a 200 ks souprav PC konfigurace 6.**

Výběrová komise navrhla pořadí nabídek na prvních třech místech:

- 1) od firmy AC s technikou PC (nabídka za 57 904 tis. Kč, vč. DPH),
- 2) od firmy COM (nabídka za 49 231 tis. Kč, vč. DPH),
- 3) od firmy AC s technikou Hewlett Packard (dále jen „HP“; nabídka za 64 006 tis. Kč, vč. DPH).

Přestože se firma AC s technikou HP umístila až na třetím místě, schválila ředitelka VZP tuto firmu jako vítěze výběrového řízení. Na základě toho VZP uzavřela rámcovou a prováděcí smlouvu na dodávku technologie PC, serverů NT a s tím spojených služeb v celkové ceně 59 996 tis. Kč, vč. DPH. Předmět plnění dle prováděcí smlouvy byl specifikován takto: 79 ks serverů NT 1, 10 ks serverů NT 2, 950 ks souprav PC konfigurace 5 a 100 ks souprav PC konfigurace 6.

V důsledku toho, že **VZP nevybrala ve výše uvedeném výběrovém řízení nejvýhodnější nabídku, uhradila o 10 343 tis. Kč navíc, přičemž získala komponenty informačních technologií s nižším výkonem** (za dodání 66 ks souprav PC 5000N K6, 547 ks souprav PC 5000 K5, 79 ks serverů NT1 a 10 ks serverů NT2 v celkové hodnotě 59 574 tis. Kč);

- **VZP při zkráceném výběrovém řízení na nákup 79 souprav PC jako tzv. „upgrade“ (zlepšené modernizované verze) zastaralých PC 286 a PC 386, které proběhlo dne 20. 3. 1997, nevytvořila předpoklady a podmínky pro všeobecně výhodné splnění veřejné zakázky, konkurenci mezi více uchazeči a nezabezpečila maximální efektivnost při vynakládání finančních prostředků tím, že oslovila pouze dva uchazeče o tuto zakázku, a to firmy EPS a IBM. Zvítězila nabídka firmy EPS. Vybrány byly soupravy PC HP VL4/120, model 1200 v ceně 50 tis. Kč, vč. DPH, a PC HP VL5/120, model 1600 v ceně 57 tis. Kč, vč. DPH.**

VZP při realizaci této veřejné zakázky neprovedla průzkum trhu s komponenty informačních technologií a neoslovila více významných dodavatelů, kteří v tom čase nabízeli v běžné obchodní síti sestavy PC stejné konfigurace za nižší ceny. Např. firma AC ve svém „Katalogu výpočetní techniky na březen 1997“, tj. v době zpracování nabídky výše uvedených firem, nabízela identickou konfiguraci PC soupravy AC BASIC 5120W za 43 tis. Kč, vč. DPH. Cenový rozdíl u jedné PC soupravy byl tedy 7 tis. Kč.

Na základě uvedeného výběrového řízení VZP realizovala v letech 1997 a 1998 nákup 657 souprav PC od dodavatele EPS, jejichž cena byla vyšší než ceny PC, které nabízela v daném období ve svém katalogu firma AC.

Za výše uvedenou dodávku souprav PC uhradila VZP o 6 542 tis. Kč více, než kdyby tyto soupravy PC nakoupila v obchodní síti AC.

Předmětnými nákupy vynaložila nevhodně navíc finanční prostředky v částce 16 900 tis. Kč.

3. VZP nerespektovala ustanovení smluvních podmínek v uzavřených kupních smlouvách.

Např.:

- v letech 1997 až 1998 se ve smlouvách s obchodními společnostmi Mx, Rbc a EPS v čl. I bod 1 a 2 mj. stanoví: „... *dodat kupujícímu předmět plnění spolu s doklady k němu se vztahující do místa plnění za dohodnuté smluvní ceny ... Bližší specifikace a konkrétní místa plnění jsou uvedena v příloze č. 1 kupních smluv, která je nedílnou součástí smlouvy ...*“ Podle těchto smluv byly místem plnění okresní pojišťovny a kupní cena byla stanovena včetně dodání do místa plnění. Dodavatelé fakturovali nad rámec smluvních podmínek navíc náklady za dopravu do místa plnění a VZP tyto faktury uhradila. V důsledku tohoto postupu VZP vynaložila nesprávně a bez právního důvodu za dopravu kopírovacích, frankovacích, skartovacích strojů a záložních zdrojů el. energie APC Mx u vybraného vzorku případů navíc finanční prostředky ve výši 275 tis. Kč;
- v letech 1997 až 1999 neuplatnila vůči dodavateli techniky HP smluvní pokuty v celkové výši 412 tis. Kč za nedodržení termínů instalace dodávek.

4. VZP v kontrolovaném období porušila některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, a to např. :

– ustanovení § 4 odst. 2 tohoto zákona, kde je mj. uvedeno:

„Účetní jednotky jsou povinny dodržovat při vedení účetnictví účtové osnovy a postupy účtování ...“,

tím, že nesprávně zaúčtovala do nákladů na činnost VZP i náklady na pořízení investičního majetku.

Např.:

- **ÚP VZP** zaúčtovala v roce 1998 nesprávně do nákladů na činnost výdaje na vytvoření a dodání pilotního projektu „Jednotná správa koncových stanic“, tj. na pořízení nehmotného investičního majetku ve výši **4 462 tis. Kč**; nesprávnost účtování opravila v roce 1999;
Dále v letech 1997 a 1998 nesprávně zaúčtovala do nákladů na činnost **923 tis. Kč** vynaložených na pořízení hmotného investičního majetku.
- **OP VZP Rakovník v roce 1998** zřízením digitálního připojení pobočné ústředny provedla technické zhodnocení investičního majetku ve výši **58 tis. Kč**, které nesprávně zaúčtovala do nákladů na činnost.
- **OP VZP Tábor** nesprávně zaúčtovala v roce 1997 do nákladů na činnost příslušenství k přepážce v celkové výši **232 tis. Kč**, kterou VZP eviduje jako hmotný investiční majetek (dále jen „HIM“).
- **OP VZP Plzeň-město** účtovala nesprávně o stavebních úpravách provedených v roce 1997 na najatém objektu v celkové hodnotě **294 tis. Kč**, které byly svým charakterem technickým zhodnocením. V nájemní smlouvě se smluvní strany dohodly, že formou snížení nájemného budou umořovány vynaložené náklady na stavební úpravy pouze ve výši **59 tis. Kč**.
- **OP VZP Děčín** zaúčtovala v roce 1997 výdaje spojené s pořízením investičního majetku (nájemné stavební parcely) ve výši **121 tis. Kč** nesprávně do nákladů na činnost, přestože se jednalo o výdaje na přípravu a zabezpečení investice před jejím uvedením do užívání.
- **ÚP VZP** zaúčtovala v roce 1999 nesprávně do nákladů na činnost **787 tis. Kč** za dodaný software a služby od firmy HP, s. r. o.; nesprávnost účtování napravila až v době kontroly NKÚ dne 6. 2. 2001.
- **OP VZP Teplice** zaúčtovala nesprávně do nákladů na činnost částku **74 tis. Kč**, přestože se jednalo o výdaj na technické zhodnocení.

V důsledku uvedeného postupu byly v kontrolovaném období neoprávněně zvýšeny náklady na činnost o **6 951 tis. Kč**, ačkoliv se jednalo o investiční náklady;

– ustanovení § 7 odst. 1 a odst. 2 tohoto zákona, kde je mj. uvedeno:

„Účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví úplně ... tak, aby věrně zobrazovalo skutečnosti, které jsou jeho předmětem.“

„Účetnictví účetní jednotky je úplné, jestliže účetní jednotka zaúčtovala všechny účetní případy týkající se účetního období.“

tím, že v letech 1993 až 1997 neúčtovala na účtech účtové třídy 0 – Investiční majetek, o stavebních úpravách prováděných nájemci na jejím majetku.

Např.:

- **OP VZP Vyškov** v letech 1993 až 1995 souhlasila, aby nájemci provedli na jejím objektu stavební úpravy; jed-

nalo se o technické zhodnocení ve výši **452 tis. Kč**, o kterém neúčtovala.

- **OP VZP Jičín** neúčtovala o stavebních úpravách ve výši **74 tis. Kč** prováděných nájemcem v letech 1994 a 1995 na majetku VZP.

VZP o těchto případech neúčtovala ani jako o nájemném hrazeném předem ve výši 526 tis. Kč. Přitom v nájemních smlouvách uzavřených na pronájem majetku obě uvedené OP VZP uznaly vynaložené prostředky na technické zhodnocení tohoto majetku jako formu nájemného hrazeného předem. Uvedené nesprávnosti VZP napравила až v účetním období r. 2000;

– ustanovení § 29 odst. 1 tohoto zákona, kde je mj. uvedeno:

„Účetní jednotky inventarizací ověřují ke dni řádné ... účetní závěrky, zda stav majetku a závazků v účetnictví odpovídá skutečnosti.“

tím, že nepostupovala v souladu s citovaným ustanovením, když

při dokladové inventuře pozemků ke dni 31. 12. 1999 nezjistila, že její evidence pozemků není v souladu s evidencí vedenou u místně příslušných katastrálních úřadů. Jedná se zejména o správnost a úplnost údajů týkajících se označení čísel parcel a jejich výměr vedených na kartách investičního majetku, např.:

- a) v 19 případech nebyly v předložených inventárních kartách investičního majetku uvedeny údaje o specifikaci pozemků OP VZP (výměra v m²), ale pouze celková finanční hodnota evidovaných pozemků,
- b) u osmi OP VZP bylo k 31. 12. 1999 u místně příslušných katastrálních úřadů evidováno o celkem 6 576 m² pozemků více než na inventárních kartách vedených VZP.

5. VZP vynaložila na pořízení a rekonstrukci některých budov vybraných OP VZP celkem 185 mil. Kč, přičemž využití ploch těchto budov pro vlastní činnost bylo nižší než 50 %. Nevyužitá plochy VZP za úplaty pronajímala.

Např.:

- **na pořízení a rekonstrukci budov, a to**
 - pro **OP VZP Vsetín** v letech 1993 - 1996 vynaložila **84 156 tis. Kč** na výstavbu budovy, čímž vznikla podlahová plocha 4 347 m², kterou z 58,83 % OP VZP pronajímá;
 - pro **OP VZP Ústí nad Labem** v letech 1995 – 1997 vynaložila **27 045 tis. Kč** na rekonstrukci budovy, čímž vznikla podlahová plocha 891,29 m², z toho 57,82 % OP VZP od 1. 1. 1997 pronajímá;
 - pro **OP VZP Most** vynaložila na rekonstrukci budovy **45 910 tis. Kč**. Kolaudačním rozhodnutím stavební úřad Most povolil užívání stavby v souladu se stavebním povolením i pro zdravotnické a lékárenské zařízení. Pro vlastní činnost OP VZP využívá 1 792,47 m² (tj. 83,11 %)

rekonstruovaných prostor, zbývající část prostor v rozsahu 364,32 m² (tj. 16,89 %), pronajímá;

- na pořízení bytových jednotek, a to
 - pro OP VZP Litoměřice provedla nákladem 2 537 tis. Kč zateplení půdních prostor a vestavbu v budově, kterou má pronajatou od Městského úřadu v Litoměřicích. Stavební povolení bylo vydáno na výstavbu kanceláří a 2 bytových jednotek. Realizací této stavební akce nově vznikla celková plocha podkrovní 483,2 m², z toho OP VZP užívá pouze 46,52 % kancelářských ploch z rekonstruovaných prostor;
- na předčasný nákup nemovitosti, a to:
 - pro OP VZP Opava dne 11. 4. 1997 zakoupila ve veřejné dražbě objekt v Opavě na Denisově náměstí 1 za 25 600 tis. Kč. Rekonstrukce objektu byla zahájena až dne 1. 11. 2000, přičemž v letech 1997 až 2000 OP VZP Opava využívala pouze 16 % plochy zakoupeného objektu.

6. VZP snížila v letech 1993 až 1997 základ daně z příjmů právnických osob, kterou jsou poplatníci, „kteří nejsou založeni nebo zřízeni za účelem podnikání,“ povinni platit ve smyslu § 18 odst. 3 zákona č. 586/1992 Sb., o dani z příjmů, nejméně o částku 526 tis. Kč.

VZP v odvolacím řízení doložila potvrzení Finančního úřadu pro Prahu 2 o úhradě daně z příjmů právnických osob na základě dodatečných daňových přiznání ze dne 8. 3. 2001.

Shrnutí a vyhodnocení

Kontrolní akcí bylo ve sledovaném období prověřeno vynakládání finančních prostředků na pořízení investičního majetku ve výši 1 672 mil. Kč.

Limity nákladů na činnost VZP, kryté ze zdrojů základního fondu zdravotního pojištění a vypočtené v souladu s vyhláškami platnými v letech 1997 až 1999, umožňovaly podstatně vyšší čerpání finančních prostředků na činnost VZP i přesto, že rozhodnutím orgánů VZP byly objemy těchto prostředků sníženy. Ani snížené limity však VZP v uvedených letech nevyčerpala. Z toho důvodu se doporučuje, aby se Ministerstvo financí zabývalo otázkou reálného nastavení kalkulačního vzorce (§ 7 vyhl. č. 227/1998 Sb.) pro propočet limitu nákladů na činnost VZP, s cílem omezit možnosti případného

nehospodárného nakládání s finančními prostředky, které jsou určeny především na všeobecné zdravotní pojištění.

VZP směnila v roce 1996 akcie akciové společnosti Preciosa Jablonec n./N. v nominální hodnotě 439 856 tis. Kč smlouvou uzavřenou s firmou Preciosa, s. r. o., Jablonec n./N. za veřejně neobchodovatelné dluhopisy této společnosti ve stejné nominální hodnotě. Dluhopisy prodala v březnu 1999.

V důsledku nehospodárného pořízení investičního majetku (zejména nákupy výpočetní techniky – komponentů informačních technologií) a skutečnosti, že pro VZP platila pouze vlastní pravidla pro výběrové řízení nikoliv zákon č. 199/1994 Sb., vynaložila o 16 900 tis. Kč více.

V obchodnězávazkových vztazích s firmou EPS nerespektovala VZP vždy ustanovení uzavřených smluv o cenách komponentů výpočetní techniky. Ceny dodávek upravovala o kurzovní rozdíly v rozporu se zněním kupních smluv. Z databáze jednotných celních deklarací vyplynulo, že firma EPS dovezla výpočetní techniku ze zahraničí v roce 1997 v ceně 1 077 tis. Kč a v roce 1998 v ceně 1 736 tis. Kč. Přitom uplatnila vůči VZP kurzové rozdíly z dodané výpočetní techniky v hodnotě 37 612 tis. Kč. VZP tak umožnila firmě EPS přijetí bezdůvodného plnění v částce 1 467 tis. Kč.

K nehospodárným nákupům výpočetní techniky docházelo především z toho důvodu, že do 1. 6. 2000 se na VZP nevztahoval zákon č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek. Do té doby postupovala VZP při výběru dodavatelů podle vnitropodnikových pravidel z roku 1995 s tím, že o schválení vítěze výběrového řízení rozhodoval ředitel VZP.

V letech 1997 a 1998 zaúčtovala VZP pořízení hmotného a nehmotného investičního majetku do neinvestičních nákladů ve výši 6 951 tis. Kč.

Na pořízení a rekonstrukci budov některých okresních pojišťoven VZP nebo jejich částí vynaložila celkem 185 mil. Kč, přičemž využití ploch těchto budov pro vlastní činnost bylo nižší než 50 %. Nevyužitá plocha VZP za úplatu pronajímala.

I přes zjištěné nedostatky došlo v oblasti účetnictví investičního majetku oproti stavu zjištěnému při kontrolní akci 98/16 k určitému zlepšení.